

6. Жиглей І.В. Еволюція бухгалтерського обліку в контексті розвитку соціальних відносин / І.В. Жиглей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www. nbuv.gov.ua\ old_jrn\ Soc_Gum\ptmbo\2009_1\stat7.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/ptmbo/2009_1/stat7.pdf).
7. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: [Монографія] / Н.М. Малюга. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 541 с.
8. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020», схвалена Указом Президента України від 12.01.2015р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5\2015>.

УДК 657

Козар М.В., магістр,
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку і
оподаткування та маркетингу **Головачко В.М.**,
Мукачівський державний університет

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Робота бухгалтера не проста, оскільки якість облікової інформації, що продукується бухгалтером залежить від його знань, сумлінності, уважності, відчуття цифри. Будь-який бухгалтер, що себе поважає, завжди прагне вдосконалюватися.

Основним завданням управлінського обліку є пошук сприятливих можливостей, які дають змогу працювати підприємству, а також координація та управління цією роботою найбільш ефективними способами. Для виконання цього завдання керівництву необхідна інформація не тільки про поточну діяльність підприємства, але й про його можливості.

Стратегія управління полягає у виборі та обґрунтуванні політики залучення та ефективного розміщення ресурсів (у тому числі фінансових засобів) підприємства, тактика управління – у конкретизації поставлених цілей у вигляді системи планів та їх ресурсного забезпечення за різноманітними параметрами (часовим, матеріально-технічним, кадровим). Роль фінансових ресурсів є важливою на всіх рівнях управління – стратегічному, тактичному та оперативному, але найбільше значення вона має в плані стратегії розвитку підприємства.

Від менеджерів підприємств, які часто знаходяться в умовах «сильного тиску», вимагають розробки стратегій, які дозволяють планувати майбутні можливості, а також пошуку шляхів найбільш ефективного виробництва продукції, яке відповідає вимогам часу та якості, що визначаються покупцями. Таким чином менеджерів змушують займатися управлінським обліком.

Управлінський облік повинен надавати інформацію, що базується на фінансових даних, для прийняття управлінських рішень. За останні роки керівники підприємств проявляють все більший інтерес до питань підвищення ефективності традиційних процедур бухгалтерського обліку. А саме, формальний розподіл функцій управлінського та фінансового обліку став менш помітним, бо в окремих випадках інформація звичайно надходить із спільних інформаційних систем менеджменту. Крім того, жодна з цих видів інформації у ізольованій (традиційній) формі не може слугувати ефективною підставою для прийняття довгострокових або короткострокових рішень організації. Сферою стратегічного обліку є саме область перетину різних фінансових функцій.

Довгострокові рішення потребують придбання основних засобів та їх експлуатації у визначеному процесі або діяльності. Наприклад, залучення довгострокових фінансових засобів, вкладення коштів у будівлі та обладнання, створення спільного підприємства та відкриття ринку нових продуктів – все це потребує довгострокових вкладень праці та ресурсів. Крім того, у більшості випадків прийняття (або відміна) подібних рішень призводить до зміни структури виробництва та нестійкості становища підприємства протягом кількох років.

Короткострокові рішення, як правило, не потребують змін структури основних засобів фірми та (у більшості практичних ситуацій) не мають тривалого впливу на діяльність фірми –

час змін не перевищує одного звітного періоду (зазвичай рік). Звичайно, в цілому короткострокові управлінські рішення виходять з будь-якого довгострокового рішення. Час є критичним фактором, у тому числі і при прийнятті рішень.

Планування є однією з найважливіших функцій контролю і передбачає процес визначення дій, які повинні бути виконані в майбутньому.

Розрізняють три види планування, які відрізняються часовим періодом і ступенем деталізації, а саме: планування; програмування; бюджетне планування.

Планування стосується довгострокових прогнозів. Програмування є другим рівнем деталізації виду планування, який конкретизує вибрані стратегічні напрямки у вигляді окремих програм для досягнення довгострокових цілей. Бюджетне планування є самим деталізованим рівнем планування, представляє собою процес підготовки окремих бюджетів по структурних підрозділах або функціональних сферах організації.

Бюджетному плануванню на сьогоднішній день приділяється значна увага.

Бюджет – це фінансовий документ, що планує серію фінансових операцій, які будуть здійснені в майбутньому. Бюджет не має стандартної форми, тобто може бути як більш простий, так і складніший. Структура бюджету залежить від: предмету бюджету; розміру організації; структури фінансової служби підприємства; кваліфікації і досвіду розробників бюджету.

Вимоги до бюджету:

– повинен представляти інформацію доступним чином, щоб її зміст був доступний користувачу;

– виваженість представленої інформації. Надлишок інформації ускладнює розуміння значення і точності даних, недостатність інформації може привести до нерозуміння основних обмежень і взаємозалежності даних, прийнятих у документі;

– бюджет може не містити одночасно доходи і видатки, немає потреби у тому, щоб вони були збалансовані. Наприклад, бюджет використання матеріалів містить тільки заплановані витрати сировини і напівфабрикатів;

– може бути складений повністю в грошовому, або повністю в негрошовому (натуральному) вираженні, або з використанням грошових і натуральних показників;

– інформація, що міститься в бюджеті, повинна бути настільки точною, визначеною і важливою для користувача, наскільки це можливо.

Бюджет найчастіше складається на рік з поділом на більш короткі періоди: квартали, місяці. Планування на короткострокові періоди викликано цілями контролю управління. В кінці контрольного періоду фактичні дані порівнюються з бюджетними для аналізу й оцінки поточної діяльності. Протягом року бюджети можуть коректуватися з врахуванням зміни певних обставин.

Періодичність розробки бюджетів визначається обсягом запланованих даних і потребами конкретної організації.

Бюджети розробляються як в цілому для організації, так і для її структурних підрозділів або окремих функцій діяльності.

Для підприємства доцільно розробляти на рік такі бюджети:

– бюджет продаж;

– бюджет комерційних витрат;

– виробничий бюджет;

– бюджет закупівлі (використання) матеріальних запасів;

– бюджет трудових затрат;

– бюджет загальнопромислових витрат;

– бюджет загальних і адміністративних витрат;

– бюджет грошових надходжень;

– бюджетний звіт про фінансові результати;

– бюджетний баланс.

При цьому бухгалтер-аналітик підприємства повинен щомісячно аналізувати фактичний і бюджетний рівень показників, давати письмове пояснення будь-яким відхиленням. Аналіз бюджетів із пояснювальною запискою і пропозиціями щодо коригування господарської діяльності доцільно подавати керівнику підприємства або його заміснику по фінансових питаннях. Управлінський місячний звіт повинен обговорюватися на закритому засіданні управлінського персоналу підприємства. Наслідком такого обговорення може бути коректування бюджетів.

Оскільки об'єктом дослідження є методика обліку товарних запасів, можна розробити бюджет придбання товарів.

Бюджет закупівлі (використання) товарів визначає терміни закупівлі, види і кількість запасів, які необхідно придбати для задоволення (виконання) господарських планів. Потреба у товарах визначається бюджетом продаж і передбаченими змінами в рівні товарних запасів. Добутком кількості одиниць товарних запасів на оціночні закупівельні ціни на ці товари, отримують бюджет закупівлі товарів. Бюджет реалізації товарів формується аналогічно, але при цьому враховуються залишки товарів на початок і кінець звітного періоду. Планова потреба у закупівлі товарних запасів та їх реалізації може бути підготовлена як в одному документі, так і в окремих бюджетах.

Отже, підприємствам доцільно розробляти на рік такі бюджети: бюджет продаж; бюджет комерційних витрат; виробничий бюджет; бюджет закупівлі (використання) матеріальних запасів; бюджет трудових затрат; бюджет загальнопромислових витрат; бюджет загальних і адміністративних витрат; бюджет грошових надходжень; бюджетний звіт про фінансові результати; бюджетний баланс.

УДК 657

Пігош В.А.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИМИ ВИЩИМИ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ

Відповідно до п.п.3 п.1 Переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної та комунальної форми власності, навчальні заклади можуть надавати такі види платних послуг, як підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів, навчання для здобуття громадянами післядипломної освіти понад державне замовлення в межах ліцензійного обсягу [4].

Виходячи зі ст. 1 Закону України “Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів” державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів – це засіб державного регулювання задоволення потреб економіки та суспільства у кваліфікованих кадрах, підвищення освітнього та наукового потенціалу нації, забезпечення конституційного права громадян на здобуття освіти відповідно до їх покликань, інтересів та здібностей [8].

Відповідно до п. 2 Порядку КМУ про підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів від 15.04.2013 р. № 306 державне замовлення формується Мінекономрозвитку за поданням МОН та інших державних замовників з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці та обсягів видатків державного бюджету на зазначені цілі [7].

Так, наприклад, обсяги державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>